

TARKASTUSRAPORTTI

Pälkäne, Tommola 1, arkeologinen kohde

Käynnin päivämäärä 15.10.2008
Kävijän nimi Vadim Adel
Käynnin tyyppi katselmus

Muistioteksti

Maakuntamuseon 15.10.2008 tekemä maastokatselmus liittyi Tommolan asemakaavamuutokseen liittyvän inventointitarpeen arviointiin ja yleisöilmoitukseen vanhasta kappalaisen pappilan paikasta rannalla. Jätevedenpuhdistamon eteläpuolella todettiin historiallisen ajan muinaisjäännös, kivirakenne, mahdollisesti kiukaan jäännös, joka saattaa liittyä Tommolan (Vesaniemen) keskiaikaiseen taloon ja 1600–1700-luvun kappalaispappilaan.

Arkeologiset kohteet

Tarkastukseen liittyvät arkeologiset kohteet on listattu seuraavalta sivulta alkaen

TOMMOLA 1

Kiviröykkiö. NNW
Vadim Adel 15.10.2008 00:00:00

Nimi	Tommola 1
Kunta	Pälkäne
Vanha kunta	
Kylä	Tommola
Kaupunginosa	
Muinaisjäännöstunnus	
Inventointinumero	
Muinaisjäännöstyyppi	kivirakenteet
Tyypin tarkenne	röykkiöt
Ajoitus	historiallinen
Selkeä ajoitus	
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskarttanumero	214104
Peruskartan nimi	Pälkäne

Koordinaatit:

X1-koordinaatti		X2-koordinaatti		X-keskipiste
Y1-koordinaatti		Y2-koordinaatti		Y-keskipiste
Z1-koordinaatti	90	Z2-koordinaatti	95	Z-keskipiste
P1-koordinaatti	6802001	P2-koordinaatti	6802001	P-keskipiste
I1-koordinaatti	353417	I2-koordinaatti	353417	I-keskipiste

Koordinaattiselite Rökkiön alustava paikannus
 Lyhyt kuvaus

Aiemmat löydöt

-

Tutkimukset

Tarkastus V. Adel 15.10.2008

Sijainti ja maasto

Röykkiö sijaitsee kuusi- ja koivuvaltaisessa sekametsässä, hyvin loivalla pohjois-/koillisrinteellä, tasanteella, sen W-kulmassa, NW-reunalla. Röykkiön NW-puolella maasto alkaa laskea jyrkemmin kohti puhdistamo ja järvenrantaa. Noin 10 m röykköstä SW alkaa jyrkempi maaston nousu. Etäisyys puhdistamon rakennuksesta on laseretäisyysmittarilla mitattuna 36 m (S), toisesta, suorakulmaisesta rakennuksesta 56 m (SW); etäisyys sähkölinjasta on n. 9 m (SE, askelmitalla), Mallasveden rannasta n. 65 m (SE, kartan mukaan), Pälkäneen kirkosta 1,6 km SSW. Tasanne, jolla kohde sijaitsee, on mahdollisesti osin ihmisen tekemä, ainakin kivet alueelta on raivattu pois.

Kohteen kuvaus

Kiviröykkiön halkaisija on 3 m, korkeus 0,5 m. Kivien päällä ja röykkiön reunoilla on jonkin verran maata, kariketta ja kasvaa eri-ikäisiä kuusia. Rakenteen SW-osassa erottuu n. 1,7 x 1,7 m kokoinen, kulmikas, korkeampi ja kivisempi osa, jossa on näkyvissä 15–30 cm kokoisia kiviä (kiukaan pohja?).

Keskiaikaisissa asiakirjoissa Tommola esiintyy Vesaniemen nimellä. Perimätiedon mukaan Isonvihan aikaan poltettujen pappilan rakennusten perustusten jäänteitä on ollut metsässä lähellä Mallasveden rantaa (Teivas 2007). Niitä on ollut näkyvissä vielä 1800-luvulla (A. Kuusi; ks. lisätiedot).

Havaintomahdollisuudet

Tarkastushetkellä huonohkot: maanpinta oli suurelta osin risujen peitossa (harvennettua vesakkoa).

Kohteen laajuus

n. 3 x 3 m

Rajausperusteet

Näkyvät rakenteet.

Ehdotus suoja-alueeksi

10 m säteellä röykkiön reunoista

Luokitusehdotus

Luokka 2.

Suojelutoimenpiteet kentällä

Röykkiö saatiin paremmin näkyviin poistamalla sen päältä risuja.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat

Asemakaavan muutos viereisellä alueella.

Suosittelavat jatkotoimenpiteet

Kiviröykkiön tarkka paikannus ja siihen mahdollisesti liittyvän laajemman muinaisjäännöskohteen, kuten asuinpaikan, toteaminen ja sen rajojen selvittäminen edellyttää arkeologista tarkkuusinventointia ja mahdollisesti koekaivauksia.

Lähistön kohteet

Tommola W, hist. ajan kivrakenne n. 240 m ENE ja Tommololan talotontti n. 290 m E (inv. T. Jussila 2008).

Pintapoiminta

–

Koekuopat

–

Muut havainnot

Ks. kohteen kuvaus.

Lisätietoja

Tommolan yksinäistalo, aikaisemmalta nimeltään Vesaniemi, on kuulunut Onkkaalan jakokuntaan ja Pälkäneen hallintopitäjän Äimälän neljännekseen. Vesaniemi mainitaan asiakirjoissa ensimmäisen kerran 1507. Tilalla on mahdollisesti 1450-luvulla asunut lautamies Gudmund Wesaijnen. Tommolan varhaisin tunnettu omistaja oli Lasse Olavinpoika 1539–1543. Muita omistajia ovat olleet Anna 1544–1545, Mikko Tapaninpoika 1546–1579, Erkki Mikonpoika 1580–1589, Juha tai Urbanus Lassenpoika 1591–1593, Erkki Mikonpoika 1595–1607 ja Martti Tuomaanpoika 1620-. Tila oli autiona 1600-luvun alussa 30 vuotta. Veronmaksukyvytön tila oli sotaväen hallussa 1600-luvun puolivälistä siihen asti, kun kappalainen Sigfrid Revallius otti sen viljelykseensä 1672. Kappalaisen virkatalona Tommola mainitaan 1684. Suuren Pohjan sodan Kostianvirran taistelun yhteydessä 1713 venäläiset joukot polttivat Tommolan. Tila oli jälleen asumaton, kunnes seurakuntalaiset velvoitettiin 1727 rakentamaan pappila uudelleen. Isojaon aikaan Tommolan tilakeskus sijaitsi nykyisellä paikallaan, ja pellot levittäytyivät sen pohjoispuolella melko kapeana vyöhykkeenä Peltoniemestä maantiehen asti. Peltojen pohjoispuolella oli niittyjä, ja pappilan maat ulottuivat Kostianvirtaan ja Hämeenlinnaan kulkevaan maantiehen asti. Tommolassa asuneita kappalaisia olivat mm. Mats Lignipaeus 1688–1700, Olof Castrenius 1701–1728, Pehr Bergius 1729–30, Anders Menander 1731–1776, Anders Alander 1776–1816, Vilhelm Thuren 1818–1828, Isak Hällfors 1829–1834, Karl Canth 1835–1849 (Eija Teivas. Tommolan alueen maisemaselvitys 2007).

Aarne Kuusi: "Tommolan pappila, jossa Zidbäckien perhe asui Pälkäneellä, oli kappalaispuustelli... Tommola oli äärettömän kaunis ja viehättävä paikka Mallasveden rannalla. Uimarantojakin oli kaksi oikein hyvää. Toinen, ihana hiekkaranta, oli Vanhan Tommolan ranta. Siellä oli ylhäällä metsänrajassa se paikka, missä isonvihan aikuinen Tommolan rakennus oli ollut. Siitä oli vielä jäljellä kivijalka" (Selostus 1940-luvun lopulta aiheesta Zidbeck-suku. - [http://www.kolumbus.fi/zidbeck/aarne_kuusi.htm])

Löydöt

-

Näytteet

-

Negatiivit

-

Diapositiivit

-

Digitaalikuvat

5 kpl, Siiri-tietokanta, kohteen kuvat

Kartat

1:20 000, 1;2000

Kiinteistöt

Kiinteistötunnus	635-436-4-57
Nimi	JÄTEVEDEN PUHDISTAMON ALUE
Maanomistaja	Pälkäneen kunta
Osoite	
Lisätietoja	Lunastusalue

Kiviröykkiö. E Vadim Adel 15.10.2008

Röykkiö, taustalla puhdistamon rakennukset. SSW Vadim Adel 15.10.2008

Röykkiö, taustalla puhdistamon rakennukset. SSW Vadim Adel 15.10.2008

Yleiskuva tasanteesta, röykkiö keskellä. WNW Vadim Adel 15.10.2008

Kiviröykkiö. NNW Vadim Adel 15.10.2008

PÄLKÄNE TOMMOLA 1
Historiallisen ajan kivirakenne
Vadim Adel 2008
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos

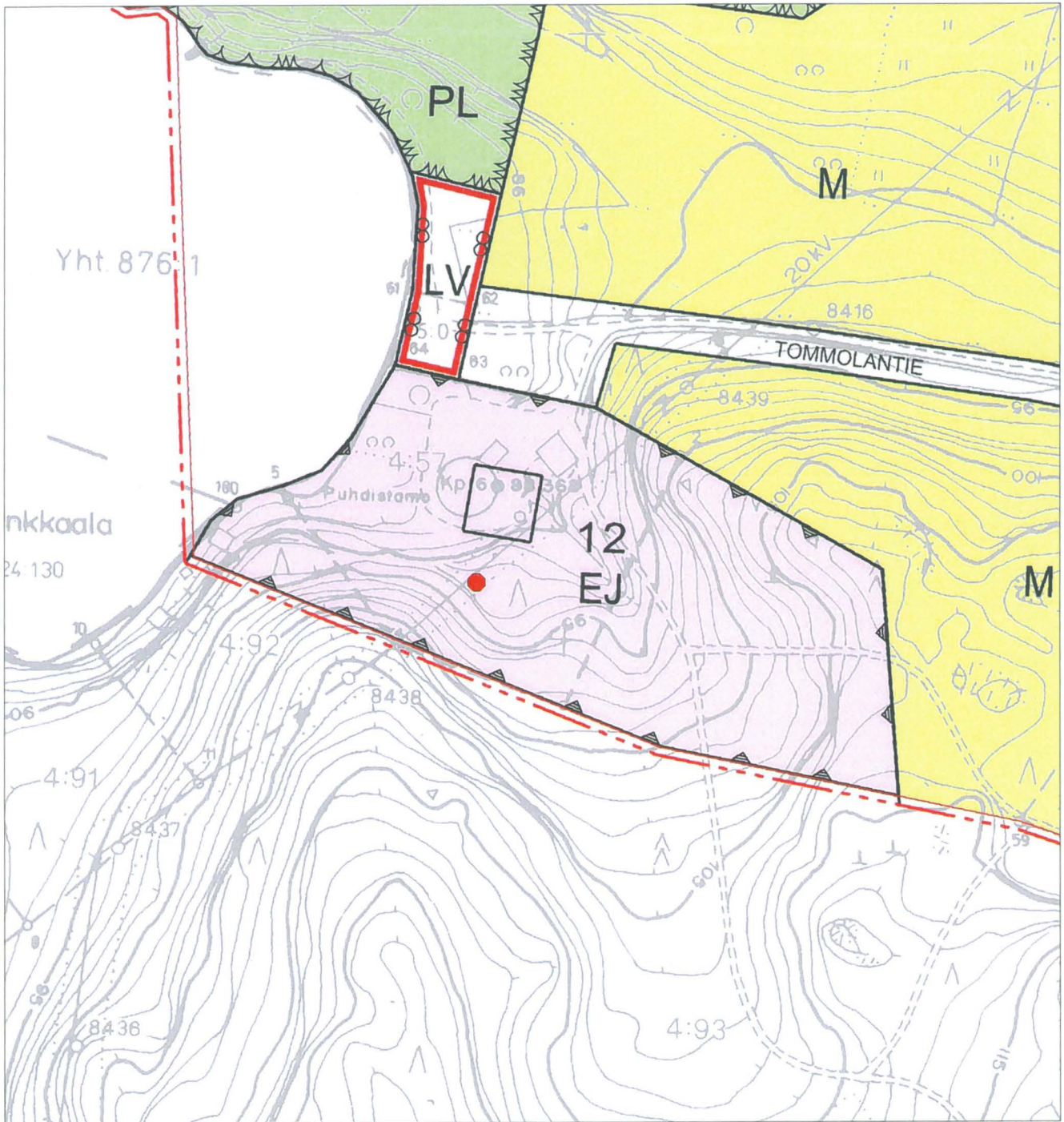

● kiviröykkiö

200 m

PÄLKÄNE TOMMOLA 1
Historiallisen ajan kivirakenne
Vadim Adel 2008
Pohjana ote asemakaavasta

● kiviröykkiön likimääräinen sijainti

20 m